

Datum
2012-12-13

Nr
FOI-2012-1283

Försvarsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Er referens
Fö 2012/1345/SSP

Vår handläggare
Niklas Granholm

FOI:s remissvar på SOU 2012:48, *Maritim samverkan*

FOI välkomnar utredningen och delar i väsentliga delar utredarens förslag. Utredaren har besvarat frågorna i direktiven och har därutöver förhållit sig relativt fritt till sakmaterian. FOI vill göra vissa påpekanden och ge förslag som komplement till utredningens fortsatta behandling.

Utredarens förslag sönderfaller i två huvudkategorier med sammanlagt tio förslag, där den ena innebär förslag till instruktioner och direktiv enligt klassisk rutin till myndigheterna, och den andra där mer omfattande organisationsförändringar och flyttning av huvudmannaskap m.m, för vissa funktioner föreslås. Remissvaret fokuserar på tre av förslagen: *Ett samlat sjöförsvaret*, *Råd för maritim samverkan (MARSAM)*, samt *Försvarsplanering*.

FOI anser generellt att det finns potential i utredarens alla tio förslag och vill framhålla att särskilt de mer omfattande och långtgående (*Råd för maritim samverkan (MARSAM)*, *Ett samlat sjöförsvaret*, *Försvarsplanering*), bör bli föremål för fördjupade analyser i syfte att vidareutveckla dem.

Råd för maritim samverkan (MARSAM)

FOI anser att utredarens förslag om inrättandet av MARSAM kan vara ett sätt att öka och stödja samverkan. Utredaren visar förbättringspotential för styrning av myndigheterna på det maritima området samt i regeringskansliets egen process för koordination av de olika politikområdena. Det är vidare lovvärt att den allt viktigare internationella dimensionen av det marina och maritima området, ofta men inte alltid multilateral, lyfts fram och görs till en del av den föreslagna samordningen. Centralt för MARSAM:s funktionssätt skulle bli hur statssekreterargruppen relaterar till den föreslagna styrgruppen, samt rådets roll och ställning inom regeringskansliet.

Datum
2012-12-13

Nr
FOI-2012-1283

FOI skulle kunna bidra med bl.a. värdering av tekniska system och utveckling, konceptuella lösningar och analys av frågor som rör den marina och maritimstrategiska omvärldsutvecklingen. Att på saklig grund bidra till att värdera förslag till samverkan som gjorts i MARSAM:s styrgrupp samt ta fram nya sådana ligger väl i linje med FOI:s kärnkompetenser.

Ett samlat sjöförsvaret

Förslaget är utredarens mest långtgående. Frågorna har diskuterats av och till åtminstone sedan början av 1990-talet. En organisation där Kustbevakningen och Marinen samlas som separata och distinkta enheter i en myndighet är något som finns och enligt samstämmiga uppgifter fungerar väl i Norge. Utredarens förslag bör dock "... se[s] ur ett långsiktigt perspektiv...", och ett införande av en sådan organisationslösning enligt norsk förebild reser också, vilket utredaren också framhåller, enligt FOI:s mening en rad frågor som bör bli föremål för fortsatta och fördjupande analyser och överväganden.

Försvarsplanering

Utredarens förslag rörande försvarsplaneringen följer ur de förordningar som sedan 2009 anger att det decennielånga uppehållet i försvarsplaneringen är över. Det är under dessa omständigheter naturligt att statliga resurser för sjögående verksamhet inkluderas i försvarsplanering för höjd beredskap och krigstillstånd på relevanta sätt. Utredaren föreslår också att regeringen ger övriga sjöverkande myndigheter – där reglering om sådan planering tydligen saknas – bör övervägas. FOI stöder en sådan handlingslinje.

Behovet av att i en sådan försvarsplaneringsprocess kunna definiera frågor, ta fram relevanta underlag, konstruera och värdera olika organisatoriska förslag och lösningar, konstruera scenarier, leda olika typer av spel och övningar, bistå med värderingsstöd, ge internationell utblick och utbyte, ge tekniskt stöd på olika områden samt inte minst analysera frågorna på högre systemnivåer, är centrala delar i FOI:s uppdrag. Givet regeringens fortsatta beslut på de olika politikområdena skulle institutet väl kunna stötta den långsiktiga försvarsplaneringen.

Datum
2012-12-13

Nr
FOI-2012-1283

Den marin- och maritimstrategiska omvärldsutvecklingen samt det maritima forskningsområdet

Avsnittet där den marin- och maritimstrategiska omvärldsutvecklingen beskrivs kunde med fördel ha vidareutvecklats. Detta för att ytterligare understryka vikten av att Sverige har en väl fungerande maritim sektor där resurser och organisation bättre än idag står i samklang med de utmaningar som den marin- och maritimstrategiska omvärldsutvecklingen i ökande grad ställer oss inför. En sådan beskrivning kunde enligt FOI:s uppfattning ytterligare bidragit till att stärka argumenten för utredarens förslag.

FOI konstaterar att forskningsfrågorna visserligen inte står i centrum för utredningen, men att mandaten i kommittédirektiven samtidigt är brett formulerade. Utredningen saknar i stort sett en genomgång av hur de marina och maritima forsknings- och studiefrågorna är organiserade, vilka resurser som finns tillgängliga inom näringsliv, akademi och statliga myndigheter, vilken teknologisk och annan relevant sakmässig know-how som Sverige håller samt hur dessa resurser kunde nyttiggöras och utvecklas på lämpligt sätt i ljuset av utredarens förslag.

Flertalet av de förslag som läggs fram i utredningens senare del, har klara implikationer för organisation och utformning av maritim inriktad forskning och studier. Det gäller bl.a. plattformar, deras antal och utformning och hur olika val av huvudmannaskap på sikt kan påverka både naturvetenskaplig, samhällsvetenskaplig, samt teknisk forskning och utveckling för den maritima sektorn.

FOI som forskningsmyndighet vill framhålla att de marina och maritima forskningsområdena särskilt inom försvar och säkerhetsområdet bör bli föremål för vidare överväganden av regeringen då det understryker en av utredarens huvudslutsatser: att koordinationen dels mellan de sjöverkande myndigheterna, dels regeringens möjligheter till styrning av de sjöverkande myndigheterna bedöms ha en utvecklingspotential. Hur stöd till regeringens koordinering enligt utredarens förslag kunde utformas och vilka bidrag FOI kunde ge till utvecklingen av området har kort nämnts. Ett sådant stöd kunde, rätt utformat, verksamt bidra i implementeringen av utredarens förslag.

Detta remissvar har beslutats av undertecknad Generaldirektör Jan-Olof Lind efter föredragning av Forskningsledare Niklas Granholm.

Jan Olof Lind

Niklas Granholm